

Методика підготовки майбутніх учителів технологій до формування художньо-технічних умінь в учнів основної школи: зміст і структура

Анотація. Стаття присвячена розробці методики підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до формування художньо-технічних умінь в учнів основної школи, обґрунтуванню її поетапної організації. Здійснено опис структурних елементів розробленої методики – мета (цілі), зміст, форми, методи, засоби підготовки.

Ключові слова: методика, художньо-технічні уміння, майбутні учителі трудового навчання та технологій.

Abstract. The article is devoted to the development of the methodology of preparation of future teachers of labor training and technology for the formation of artistic and technical skills in primary school students, the rationale for its phased organization. The description of the structural elements of the developed methodology - the purpose (goals), content, forms, methods, means of preparation.

Keywords: methodology, artistic and technical skills, future teachers of labor training and technology.

Постановка наукової проблеми. Упродовж останніх десятиріч змінюються пріоритети в підготовці майбутніх учителів трудового навчання та технологій для основної школи, постає необхідність удосконалення умов, форм і методів організації освітнього процесу в закладах вищої педагогічної освіти, що здійснюють їхню підготовку.

Кожний вид діяльності потребує знань та вмінь, які ґрунтуються на спільних психічних властивостях і набувають специфічних особливостей відповідно до її змісту. Проблема формування вмінь завжди є актуальною тому, що вони лежать в основі будь-якого навчання. Знання сутності й шляхів їх формування важливе для теорії і практики навчання будь-якого предмета і, зокрема, підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до професійної діяльності.

Зміст фахової підготовки вчителя трудового навчання та технологій визначено освітньою галуззю «Технології». В основі цієї підготовки лежить предметно-перетворювальна діяльність людини в матеріальному світі. За змістове наповнення галузі відповідає низка предметів, серед яких чільне місце належить трудовому навчанням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У дисертаційних дослідженнях останніх років розглядаються різноманітні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів технологій. Так, учені досліджували різні види підготовки майбутніх учителів трудового навчання (технологій): інженерну – В. Курок; художньо-трудова – Л. Оршанський, М. Курач; художньо-графічну – В. Бойчук; художньо-конструкторську – О. Пискун, Н. Знамеровська; технічну – М. Корець, Г. Мамус, О. Щирбул; технологічну – С. Ткачук, В. Соловей, О. Пехота; інформаційну – О. Торубара; особистісно орієнтовану – А. Цина, О. Пехота; дослідницьку – Є. Кулик.

Метою нашого дослідження є розробка методики підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до формування художньо-технічних умінь в учнів основної школи, обґрунтування її поетапної організації.

Виклад основного матеріалу. Як слушно зазначає Т. Мачаха, предметна проектно-технологічна компетентність формується в предметно-перетворювальній проектно-технологічній діяльності. Вона є фундаментальним ядром предмета «Трудове навчання» в основній школі [1]. Для забезпечення цієї діяльності вчителям технологій необхідно мати спеціальні знання та вміння. Проте, незважаючи на значні напрацювання, досі не існує єдиного підходу до визначення вмінь, які б забезпечували проектно-технологічну діяльність. Такими, на наш погляд, є художньо-технічні вміння.

Підготовка майбутніх учителів трудового навчання та технологій до формування художньо-технічних умінь в учнів основної школи, як і будь-яка інша діяльність, здійснюється за певною методикою. В. Сластьонін подає загальнонаукове розуміння поняття, за яким «методика» – це процедура використання комплексу методів та прийомів навчання й виховання [2, с. 34]. Оскільки наше дослідження виконується в галузі технологічної освіти, методика з точки зору трудового

навчання (від старогрецького слова «методос» – шлях дослідження, спосіб пізнання) має як широке, так і вузьке трактування.

У вузькому розумінні методику трудового навчання А. Линда розглядає як дидактично обґрунтовану систему знань, умінь і навичок, що відображає загальні принципи, методи та форми роботи з трудового навчання і є галуззю педагогічної науки.

Нами розроблено методику підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до формування художньо-технічних умінь в учнів основної школи, що має поетапну організацію.

Структурні елементи розробленої методики – мета (цілі), зміст, форми, методи, засоби підготовки.

Метою підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до формування художньо-технічних умінь в учнів основної школи виступає формування достатнього та високого рівня готовності до означеної діяльності. Системоутворюючим елементом методики є готовність майбутніх учителів трудового навчання та технологій до формування художньо-технічних умінь в учнів основної школи, тобто всі структурні елементи розробленої методики спрямовані на досягнення кінцевого результату процесу підготовки.

Досягнення мети передбачає поетапну підготовку майбутніх учителів трудового навчання та технологій до формування художньо-технічних умінь в учнів основної школи, а саме: формування художньо-технічних умінь у майбутніх учителів трудового навчання та технологій; оволодіння студентами методикою формування названих умінь в учнів; удосконалення вмінь з організації проектно-технологічної діяльності та формування художньо-технічних умінь в учнів основної школи у процесі проходження майбутніми вчителями технологій педагогічної практики; творче застосування набутих художньо-технічних умінь під час написання кваліфікаційної дипломної роботи. Унаслідок такої підготовки відбувається реалізація виявлених педагогічних умов.

Розглянемо етапи підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до формування художньо-технічних умінь в учнів основної школи згідно з розробленою методикою.

I етап – когнітивно-репродуктивний – передбачає забезпечення міждисциплінарних зв'язків у процесі формування художньо-технічних умінь у майбутніх учителів трудового навчання та технологій.

Зміст підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до формування художньо-технічних умінь в учнів 5-9 класів визначається ОПП підготовки фахівців, змістом навчальних дисциплін, що входять до циклу професійної науково-практичної підготовки. У межах нашого дослідження за рахунок міждисциплінарних зв'язків дисципліни означеного циклу повинні:

1) чітко відображати специфіку формування художньо-технічних умінь у студентів. Це досягається шляхом обґрунтованого визначення дисциплін, що мають можливості для формування названих умінь, а також оптимального підбору завдань, які повинні вирішити майбутні учителі трудового навчання та технологій;

2) забезпечувати наступність, систематичність і безперервність процесу оволодіння художньо-технічними вміннями, а також створювати умови для якісного засвоєння всього навчального матеріалу. Досягнення цієї вимоги відбувається за рахунок взаємозв'язку дисциплін, послідовності їх вивчення, спрямованості на якісне оволодіння групою художньо-технічних умінь відповідно можливостям дисципліни.

II етап – практично-методичний – передбачає створення художньо-творчого освітнього середовища на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача і студентів. На етапі відбувається створення сукупності органічно поєднаних впливів і чинників для забезпечення готовності майбутніх учителів технологій до формування художньо-технічних умінь з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей, самоудосконалення, самореалізації в науково-технічному та психолого-педагогічному оточенні. Перебуваючи в цьому середовищі, студенти готуються до формування художньо-технічних умінь в учнів основної школи, набувають знань про різноманітні форми і методи навчання, оволодівають вміннями застосовувати їх під час різних етапів уроку.

III етап – діяльнісно-систематизуючий – упровадження курсу за вибором «Основи художньо-технічної творчості». Передбачає розробку і впровадження в освітній процес підготовки бакалаврів курсу за вибором «Основи художньо-технічної творчості», який відіграє узагальнюючу та системоутворюючу роль у процесі фахової підготовки студентів, є проміжною ланкою між

теоретичним засвоєнням знань із художньо-технічної підготовки та їх практичним застосуванням у реальних умовах сучасної школи.

Висновки. Таким чином, методика підготовки майбутніх учителів технологій до формування художньо-технічних умінь в учнів основної школи передбачає впровадження в освітній процес міждисциплінарних завдань для дисциплін, що забезпечують підготовку майбутніх учителів трудового навчання та технологій до проектно-технологічної діяльності; творчих завдань до дисциплін циклу професійної науково-предметної підготовки; курсу за вибором «Основи художньо-технічної творчості» для студентів спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології); завдань до педагогічної практики, написання кваліфікаційної дипломної роботи студентами бакалаврату з оновленою структурою та змістовим наповненням параграфів, створення художньо-творчого освітнього середовища на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача і студентів.

Список використаних джерел:

1. Мачача Т.С. Проектно-технологічна спрямованість змісту навчального предмета «Технології» в основній школі: посібник. URL: http://undip.org.ua/news/library/posibniki_detail.php?ID=3603
2. Слостенин В.А. Педагогика. М.: Школа-Пресс, 2000. 512 с.